

Konference Bioeast as a driving force in the context of the European Green Deal

Mikisková, J. – Bilošová, H.

Agrovýzkum Rapotín s.r.o.

Konference se konala 20. února 2020 v sídle Stálého zastoupení Slovenské republiky při EU v Bruselu. Účastníky konference přivítali a konferenci zahájili Gabriel Csicsai, státní tajemník Ministerstva zemědělství a rozvoje venkova Slovenské republiky, Dara Murphy z kabinetu eurokomisařky Maryi Gabriel, zodpovídající za oblast Inovací, výzkumu, kultury, vzdělávání a mládeže a Tugomír Majdak, státní tajemník Ministerstva zemědělství Chorvatska.

Následovala první panelová diskuze na téma bioekonomika v kontextu politiky EU, kterou zahájil Dr. Janez Potočnik, spolupředseda Mezinárodního fóra zdrojů v rámci UNEP, se svou přednáškou na téma udržitelné modely v cirkulární bioekonomice. Program Organizace spojených národů pro životní prostředí (UNEP) vznikl v roce 1972 a jeho hlavním úkolem je mimo jiné sledování stavu životního prostředí a navrhování globálních a regionálních řešení environmentálních problémů. Dr. Potočnik poukázal na skutečnost, že ekonomický vývoj bude v budoucnu ovlivněn zejména tím, jak nakládáme s přírodními zdroji, vzhledem k tomu, že růstu HDP v posledních desetiletích bylo dosaženo za cenu vyčerpání přírodního kapitálu (IWR 2018, UNEP). Uvedl své znepokojení, jak závislost na importovaném materiálu činí Evropu zranitelnou a poukázal na to, že problematiku biologické rozmanitosti nelze řešit bez významných změn v zemědělské politice, partnery pro změnu by měli být právě farmáři. Dle jeho názoru by jádrem bioekonomiky mělo být lesnictví. John Bell, ředitel pro bioekonomiku Generálního ředitelství pro výzkum a inovace (DG RTD), uvedl, jak udržitelný bioekonomický přístup podporuje priority Evropské komise. Nathalie Sauze Vandevyver, ředitelka pro kvalitu výzkumu,

inovací a osvěty na Generálním ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova (DG AGRI), vystoupila s přednáškou na téma zemědělsko-potravinářský výzkum podporující priority společné zemědělské politiky. Sabine Juelicher, ředitelka pro bezpečnost potravin, krmiv a inovací na Generálním ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin (DG SANTE), představila hlavní principy strategie *Farm to Fork* (Z farmy na vidličku, respektive Od zemědělce až ke spotřebiteli). Vyzvedla nutnost navýšení investiční podpory a zvýšení informovanosti spotřebitelů o ekologické stopě potravin, vlivu produkce konkrétních potravin na životní prostředí a emise skleníkových plynů a plýtvání s potravinami (20 % vyprodukovaných potravin se v EU vyhazuje). Humberto Delgado Rossa, ředitel pro přírodní kapitál na Generálním ředitelství pro životní prostředí (DG ENV), představil bioekonomiku v kontextu environmentálních problémů a nutnost propojit strategii bioekonomiky se strategií pro biodiverzitu a racionálně využívat zdroje, zejména pak jejich opětovné využití.

Druhou panelovou diskuzi na téma poslání Bioeast iniciativy zahájil Barna Kovács, generální tajemník iniciativy Bioeast. Zástupci některých členských států iniciativy účastníky seznámili s tím, v jaké fázi přípravy se nachází jejich země a prezentovali s jakými potížemi se při tvorbě strategie setkali. Tugomir Majdak, státní tajemník chorvatského Ministerstva zemědělství uvedl, že Chorvatsko už má hotový akční plán a je připraveno na strategii pracovat. Dle slov Zsoltana Feldmana, státního tajemníka maďarského Ministerstva zemědělství, je Maďarsko na úplném počátku přípravy strategie bioekonomiky. Strategii Lotyšska prezentoval

parlamentní tajemník Ministerstva zemědělství Lotyšska, Jānis Grasbergs.

Třetí, závěrečný panel zahájil Wolfgang Burtscher, zástupce generálního ředitele DG RTD, který představil strategické priority výzkumu a inovací a upozornil na to, že státy střední a východní Evropy mají velmi vysoký potenciál pro rozvoj bioekonomiky. Paulo Ferrão, prezident asociace COST, v rámci své přednášky účastníky seznámil s mechanismem a podmínkami vstupu do jednotlivých akcí COST. Představil roli COST v evropském výzkumném prostoru, jeho vazby na ostatní evropské programy i jeho role v kontextu budoucího rámcového programu Horizon Europe. Ryszard Kamiński, podtajemník polského Ministerstva zemědělství a rozvoje venkova zdůraznil, jak významné je posílení postavení makroregionu Bioeast. Konferenci uzavřela Petra Vargová, zástupkyně stálého představitele a velvyslankyně Slovenské republiky v Bruselu.

TWG: FOOD SYSTEMS – Bioeast thematic working group

V pátek 21. 2. 2020 se uskutečnilo první setkání pracovní skupiny *Food systems*, jehož koordinátorem je Pawel Chmielinski z IERIGZ (Instytut Ekonomiki, Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy). Za Agrovýzkum Rapotín s.r.o., který je členem této pracovní skupiny, se zúčastnila Ing. Jana Mikisková.

Dr. Chmielinski stanovil výzvy, příležitosti a hrozby, kterým pracovní skupina Food systems musí čelit. Poukázal na nutnost změn ve vzdělávání a zavedení oborů specializovaných na bioekonomiku. Poté se vzájemně představili jednotliví členové pracovní skupiny. Následovala prezentace od Petera Wehrheima, vedoucího oddělení bioekonomika a potravinové systémy DG RTD, který představil spojení mezi potravinovými systémy, bioekonomikou a související politikou. Hans Joerg Lutzeyer, tajemník SCAR, DG RTD, představil činnost Stálého výboru pro zemědělský výzkum, granty JPI a ERA NET a připomněl význam strategií *Farm to Fork* a oběhového hospodářství. DG RTD ve spolupráci s DG AGRI kladou velký důraz na oblast biohospo-

dářství, z toho důvodu byla vytvořena strategická skupina SCAR pro biohospodářství (SWG Bioeconomy), pro sladění strategických dokumentů a politik je nezbytná aktivní a úzká spolupráce s pracovní skupinou SCAR Food systems.

Bartosz Zambrzycki, úředník DG SANTE, upozornil na plánované změny v odpadové legislativě, revidovaná verze Rámcové směrnice o odpadech bude reflektovat předcházení plýtvání s potravinami a ekologickou stopu potravin. Natalia Brzezina, úřednice DG AGRI, uzavřela sekci s přednáškou na téma tzv. Zelené dohody.

Konference byla zakončena společnou diskuzí všech členů pracovní skupiny. Koordinátor na závěr zformuloval úkoly skupiny na další období.

TWG: BIOENERGY AND BIO-BASED MATERIALS – Bioeast thematic working group

V pátek 21. 2. 2020 proběhlo setkání pracovní skupiny *Bioenergy and bio-based materials*, jehož koordinátorkou je Biljana Kulišić, Ph.D. z EIHP (Energy Institute Hrvoje Požar). Za Agrovýzkum Rapotín s.r.o., který je členem této pracovní skupiny, byla přítomna Mgr. Hana Bilošová, Ph.D.

V úvodu byla nejprve celá skupina seznámena s novými členy a poté byla provedena kontrola vytyčených úkolů, kterými se skupina v minulém roce zabývala. Dr. Kulišić konstatovala, že všechny naplánované aktivity byly splněny dle harmonogramu a nadále bude pokračovat spolupráce mezi jednotlivými členy skupiny. Zdůraznila nutnost propojení a výměny informací napříč celým uskupením Bioeast tak, aby byl využit potenciál celého uskupení v maximální možné míře. Dr. Kulišić vytyčila oblast dalšího směřování pracovní skupiny, které si dalo za jeden z cílů vytvoření modelu podnikání, který pomůže k vyšší konkurenceschopnosti zemědělců. Nastolené otázky, kterými se bude tým v následujících letech zabývat, směřují až k samotným zemědělcům a producentům potravin:

- Jak může výroba bioenergie zvýšit konkurenceschopnost tradičních bioekonomických odvětví v regionu zemí Bioeast?
- Jaké jsou očekávání zemědělců a výrobců potravin v porovnání s jejich kapacitou?

Pavel Misiga, vedoucí oddělení ekologických inovací DG RTD, se zabýval dokumentem *Green Deal* (Zelená dohoda) předkládaným Evropskou komisí. Z pohledu výzkumu a vývoje biotechnologického průmyslu v kontextu příprav výzev do Horizon Europe, zmínil nutnost zapracování nosných témat *Green Deal* jako jsou nulové znečištění, udržitelné zemědělství a uhlíková neutralita. Vyzdvihl přínos biomasy jako obnovitelného zdroje a jejího racionálního využívání. Biomasa by měla být využívána kaskádově, tzn. maximální využití s výsledným výrobkem vysoké hodnoty. Pouhé spalování v podobě biopaliva je již nedostatečné.

Další účastníci konference byla Eleni Zika, Ph.D., vedoucí programu BBI JU (Bio-based industries Joint Undertaking), která shrnula trendy biohospodářství v rámci projektů Horizon 2020. Oana Neagu, ředitelka organizace COPA-COGECA, se zabývala bioekonomií a zapojení sektoru primárních producentů. COPA-COGECA je organizací zastupující soukromé zemědělce a zemědělská družstva v EU.

Závěrečná přednáška patřila zástupci bioenergetického průmyslu Martinu Behrensovi, který se zabývá problematikou biorafinérií v makroregionu Bioeast.

Konference byla zakončena společnou diskusí všech členů pracovní skupiny Bioenergy and Bio-based materials. Koordinátorka této skupiny zformulovala závěrečné doporučení a pracovní aktivity na další období.

Obr. 1

Zleva Ing. Jana Mikisková a Mgr. Hana Bilošová, Ph.D. na Konferenci Bioeast as a driving force in the context of the European Green Deal

Poděkování

Tento článek vznikl s podporou projektu LTI17006 „Podpora české účasti výzkumných organizací agrárního sektoru v mezinárodním výzkumu“, program INTER-EXCELLENCE, podprogram INTER-INFORM VES17.